

ΚΟΙΝΑ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑ

Σ' όσους παρακολουθούν, χρόνια τώρα την επαγγελματική θέση της δασκάλας, έδινε πραγματική χαρά τó γεγονός ότι είχε φτάσει από οικονομική αποψη σε πλήρη ισότητα με τόν άντρα συνάδελφό της και ότι βιάζετο προς την εξέλιξη και για τή λοιπή σταδιοδρομία της. Και μαζί με τó γεγονός αυτό, είχα με σημειώσει με ικανοποίηση, ότι οι δάσκαλοι κατάλαβαν πώς; ή γυναίκα που εργάζεται δίπλα τους με τά ίδια προσόντα, την ίδια ικανότητα και εκτελεί τά ίδια καθήκοντα, φυσικά είναι ίσχει και τά ίδια δικαιώματα στην πληρωμή. Θα μπορούσε λοιπόν να ελπίζει κανείς πώς και οι λοιπές ανισότητες θα εξέλιπαν γρήγορα και τόσο περισσότερο, όσο ό δασκαλικός κλάδος είχε και έχει μπροστά του πολύ σπουδαία επαγγελματικά προβλήματα, που θα μπορούσαν να λυθούν με τήν ομόφωνη σύμπραξη όλων τών μελών του που υποφέρουν από τις ίδιες κακές συνθήκες εργασίας, της κακοπληρωμής, της άδικης διαβάθμισης, της κοινωνικής υποτίμησης ενός τόσο σπουδαίου επαγγέλματος κλπ. Για τόν λόγον άκριτως αυτό με πραγματική κατάπληξη είδαμε μιá ανισότητα στηριγμένη στο φύλο και διατυπωμένη στο 9 άρθρο του νομοσχεδίου σχετικά με τήν κατώτερη εκπαίδευση. Η ανισότητα αυτή θρυλλείται πώς πέρασε στο νομοσχέδιο ύστερα από ενέργειες μερικών ενδιαφερομένων δασκάλων για να φύγουν άρκετές γυναίκες από τά σχολεία τών μεγάλων πόλεων στα όποια έτυχε να ύπηρετούν. (Παρακολουθήσαμε σχετικά άρθρογραφα 1—2 χρόνια τώρα στα δασκαλικά περιοδικά της Κρήτης). Δε ζητήσαμε ποτέ πρόνομια για της γυναίκες, δέν θα ύποστηρίζαμε λοιπόν ποτέ, πώς πρέπει αυτές να κατέχουν τις θέσεις τών πόλεων κατά πλειοψηφία. Αυτό άλλως τε γίνηκε γιατί οι γυναίκες κλήθηκαν να πάρουν τις θέ-

σεις αυτές όταν ήταν άδειες, όταν κύρια στα μεταπολεμικά χρόνια πολλοί άντρες δάσκαλοι προτίμησαν να μονιμοποιηθούν στο στρατό, γιατί τó επάγγελμά τους δέν τους εξασφάλιζε ούτε τó ψυμί. Άφου άλλωστε οι γυναίκες δασκάλες ήταν περισσότερες γενικά, φυσικά ήταν να κατέχουν και τις περισσότερες θέσεις και στις πόλεις. Και δέν είναι βέβαια δίκαιο ούτε σκοπίμο για να μπορέσουν να ρθούν στις πόλεις περισσότεροι άντρες δάσκαλοι, να περιοριστεί γενικά ό αριθμός τών δασκαλιστών σε λιγότερο από τών άντρών, με τόν καθορισμό λιγότερων δασκαλιστών στα τριτάξια και πεντατάξια σχολεία. Τó ζήτημα τών τοποθετήσεων ή τών μεταθέσεων τών δασκάλων στις πόλεις προβλέπεται από ειδικό νόμο και κανείς δέν θαχε άκμα άντίρρηση οι νεοδιοριζόμενοι είτε άντρες είτε γυναίκες να ύπηρετούν 2 χρόνια σ' έπαρχία όπως γίνεται για τού; καθηγητές τών 2 φύλων χωρίς κανείς να διαμαρτύρεται. Επίσης να προτιμώνται για τις κενούμενες θέσεις τών πόλεων όσοι έχουν ώρισμένες οικογενειακές ανάγκες, ανεξαρτήτως φύλου. Αυτό όλα μπορούν να καθοριστούν ώ; τήν τελευταία λεπτομέρεια, με δικαιοσύνη, ανάλογα με τις αντικειμενικές περιπτώσεις και όχι ανάλογα με τó φύλο. **Τό φύλο δέν μπορεί πειά να γίνεται σχηματικό όριο στην καθιέρωση προνομίων ή άδικιών.**

Αυτό πρέπει να τó νοιώσουν καλά άντρες και γυναίκες. Η σταδιοδρομία πρέπει να βραχίζεται στα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα του καθενός.

Γιαυτό και στα μικτά σχολεία μπορούν να ύπηρετούν δάσκαλοι και δασκάλες ανεξαρτήτως φύλου. Και οι ό νόμος χρειάζεται να κατοχυρώσει τόν καταμερισμό τών φύλων στα σχολεία για ν' άποφεύγονται οι άδικίες στην πράξη, δάστη πρέπει να ναι ή ισότητα. Τί-

ποτα δὲν δικαιολογεί τὸ ἐναντίο. Οὐτε ἀκόμα τὰ κακῶς ἐννοούμενα συμφέροντα τῶν δασκάλων γιατί ἡ πλοῦστατα δὲν ὑπάρχουν ἐπαγγελματικὰ συμφέροντα ποὺ νάχουν φυσικὸ ὄριο τὸ φύλο, παρὰ μόνο συμφέροντα κατὰ ἐπαγγελματικὲς τάξεις ποὺ χωρίζονται καὶ μέσα στὸν ἴδιο κλάδο πολλές φορές.

Μπορεῖ δηλ. νὰ δεχτοῦμε πὼς ἴσως ἔχουν μερικά διαφορετικὰ συμφέροντα οἱ τριτοβάθμιοι ἀπὸ τοὺς πρωτοβάθμιους καὶ αὐτοὶ ἀπὸ τοὺς μετεκπαιδευθέντας δασκάλους ἀνεξαρτήτως φύλου, ὅχι ὅμως πὼς μποροῦν νὰ χωριστοῦν τὰ πραγματικὰ συμφέροντα τῶν δασκάλων κατὰ φύλο. Τέτοιος χωρισμός, μόνο ἀταξιστικοῦ ἐγωῖσμοῦ ἀποτέλεσμα ἢ πρόληψης κατασκευάσασα μπορεῖ νὰ εἶναι γιὰ μᾶς. Ἐνάλογος ἐγωῖσμός ἔχει δυστυχῶς ἐκδηλωθῆ στὸν κλάδον αὐτὸ μερικὲς φορές προκειμένου γιὰ τὴ διεύθυνση τῶν σχολείων. **Εὐτυχῶς στὸ σημεῖο αὐτὸ τὸ νομοσχέδιο δὲν ξεχωρίζει φύλο καὶ σύμφωνα μὲ ρητὴ δήλωση τοῦ διευθυντοῦ τῆς Παιδείας κ. Κακούρου διευθυντὲς σχολείων γίνονται καὶ θὰ γίνουν καὶ στὸ μέλλον ἀνεξαρτήτως φύλου ὅσοι ἔχουν τὸν ἀνώτερο βαθμὸ.** Θάταν ὅμως σκόπιμο νὰ μῆ ρητὴ σχετικὴ διάταξη στὸ νόμο, γιατί σήμερα μερικὲς ἐπιθεωρητὲς συνδέουν τὴν ἱκανότητα μὲ τὸ φύλο καὶ βλέπομε τὸ ἀπρεπὲς θέαμα, χθεσινὸς δάσκαλος νὰ διευθύνει δασκάλες ποὺ γέρασαν στὴν ὑπηρεσία καὶ ἔχουν ἀνώτερό του βαθμὸ.

Ἐνα ἄλλο σημεῖο ἀνισότητος παρουσιάζεται ὅχι περὶ τὴν ἐπαγγελματικὴ σταδιοδρομία, μὰ στὴ διοίκηση τοῦ κλάδου. Ὑπάρχει δυστυχῶς ἐκεῖ ἡ τάση νὰ μὴν ἀντιπροσωπεύουν γυναῖκες τοὺς τοπικοὺς δασκαλικοὺς συλλόγους στὸ συνέδριον τῆς Ὀμοσπονδίας. Ἐπίσης τὸ καταστατικὸ τῆς Διδ. Ὀμοσπονδίας προβλέπει στὴν ἐκτελεστικὴ ἐπιτροπὴ τῆς μόνο μὴ θέση γιὰ γυναῖκα ἀπέναντι 4 ἀνδρῶν, ἐνῶ τὸ δικαίωμα θάταν νὰ ἀντιπροσωπεύονται καὶ οἱ γυναῖκες ἀνάλογα μὲ τὸν ἀριθμὸ τῶν γυναικῶν μελῶν. Ἀκόμα δὲ οἱ αἵρετοὶ ἐκπαιδευτικοὶ σύμβουλοι καταβάλλεται πάντα φροντίδα καὶ εἶναι πάντα μόνον ἄνδρες, μολονότι ὑπάρχουν ἐκτὸς ἄλλων καὶ ὠρισμένα ζητήματα γιὰ τὴν ἐκπαίδευση τῶν κοριτσιῶν ὅπου θὰ χρειάζονταν καὶ ἡ γυναικεία ἀντίληψη. Ὅλες αὐτὲς οἱ γυναικεῖες ἀνισότητες ἔχουν τὸν ἀντιχτυπὸ τους. Καὶ ἀκριβῶς τοῦτο πρέπει νὰ καταλάβουν καλὰ οἱ δάσκαλοι: Πὼς ὀργάνωση σωστὴ θάχουν τότε μόνο, σὰν καὶ οἱ γυναῖκες μέλη τῆς ἐνδιαφερθοῦν μὲ ὅλη τους τὴ ψυχὴ καὶ ἀγαπήσουν τὴν ὀργάνωση αὐτή.

Ἐφ' ὅσον τοὺς παρεμβάλουν προσκόμματα κάθε εἶδους, ἐφ' ὅσον τὶς παραμερίζουν, ἢ δὲν ἀνέχονται νὰ τοὺς ἀντιπροσωπεύουν, ἐφ' ὅσον γενικὰ τὶς θεωροῦν σὰν κατώτερες τοὺς ἂν ὅχι στὸ ἐπάγγελμα, τοῦλάχιστο στὴ διοίκηση καὶ τὴν ἀντιπροσωπεῖα τοῦ κλάδου, πρέπει νὰ νιώσουν ὅτι οἱ γυναῖκες φυσικὸ εἶναι νὰ μὴν ἐνδιαφερθοῦν ποτὲ ἔσο χρειάζεται, γιὰ ὀργάνωση στὴν ὁποία μειονεκτοῦν καὶ τὴν ὁποία δὲν αἰσθάνονται ἐντελῶς δική των. Ἐξ ἄλλου καὶ οἱ γυναῖκες πρέπει νὰ νιώσουν καλὰ μερικὰ πράγματα. Ἄν ὑπάρχουν μερικὲς μέσα στὸν κλάδο ποὺ κυττάζοντας τὸ τωρινὸ ἀτομικὸ συμφέρον τους, ζητοῦν νὰ παρέχονται στὴ γυναῖκα πρὸνόμενα π.χ. σύνταξη γιὰ τὴν ὑπαντρη δασκάλα ὕστερ' ἀπὸ 15 χρόνων ὑπηρεσία, τὰ ὁποία δικαιολογοῦνται μόνον ἀπὸ τὴν παλιὰ γυναικεία ψυχροσύνη καὶ ἀπὸ

τὴ πραγματικὴ δυσκολία τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς ἐξωτερικῆς δουλειᾶς μὲ τὴ σπιτικὴ στὴν ἀνοργάνωτη κοινω- νία μας, ἐμεῖς τοὺς ἐξηγήσαμε ἤδη καὶ οἱ φωτισμένοι δάσκαλοι θὰ μπορούσαν νὰ μᾶς βοηθήσουν σ' αὐτὸ πὼς οἱ γυναῖκες δασκάλες δὲν μποροῦν νὰ ζητοῦν πρὸνόμενα πὼς τὸ πρόβλημα τοῦ συμβιβασμοῦ τοῦ ἐπαγγέλματος τῆς γυναίκας καὶ τῆς ἀνατροφῆς τῶν παιδιῶν εἶναι ἀσφαλῶς πολὺ ἐλαφρότερο γιὰ τὴ δασκάλα - λόγω τῶν ὥρων τῆς ἐργασίας καὶ τῆς κατανομῆς των, τῶν διακοπῶν κλπ. παρὰ γιὰ ὁποιαδήποτε ἐργαζόμενη γυναῖκα, πὼς δὲν τίθεται ἰδιαίτερα στὴν ἐποχὴ ποὺ ζητοῦν σύνταξη ὅπως ἰσχυρίζονται, πὼς τὸ κράτος σὰν κάθε ἐργοδότης δὲν χορηγεῖ χωρὶς σοβαροὺς λόγους πρὸνόμενα παρὰ μὲ ἀντισταθμίματα εἰς βάρος των καὶ ἂν ὑπάρχει συνεπῶς φόβος νὰ δημιουργηθῆ ζήτημα ἢ πρέπει νὰ ἐργάζεται ἡ παντρεμένη γυναῖκα, πὼς τὰ ταμεῖα συντάξεων εἶναι οἰκονομικοὶ ὀργανισμοὶ μὲ ὠρισμένη ἐάζη καὶ πὼς θὰ χρειάζονταν ν' αὐξηθοῦν τότε οἱ καταβολὲς τῶν γυναικῶν (ὅπως ἔγινε ἤδη λόγος στὸ ἴδιο τὸ Διδ. Βῆμα ἀπὸ κάποιον δάσκαλο), καὶ πὼς στὴ μητέρα δασκάλα δίνεται ἤδη ἐξάμην- νη ἄδεια γιὰ κάθε τοκετὸ τῆς καὶ πὼς ἀκόμα θὰ μπορούσε καὶ θὰ πρεπε νὰ συμπληρωθῆ ἡ νομοθεσία γὰ πολλὰ ζητήματα π.χ. γιὰ τὴ χορήγηση ἄδειας στὴν ἀρρώστεια μέλους τῆς οἰκογενείας κλπ. κλπ. χωρὶς νὰ θιγῆ ἡ βασικὴ ἰσότητα.

Ὅσο δὲ γιὰ τὶς λοιπὲς διευκολύνσεις τῆς δασκάλας μητέρας, αὐτὲς μπαίνουν στὸ γενικὸ πλαίσιο τῶν θεσμῶν προνοίας ποὺ θὰ διευκολύνουν γενικὰ τὴν ἐργαζόμενη μητέρα καὶ δὲν ἔχουν ἰδιαίτερη σχέση μὲ τὴ σύνταξη. Ὡς πρὸς αὐτὴν νομίζομε πὼς πρέπει νὰ τὴ ζητοῦν οἱ δάσκαλοι καὶ τῶν δύο φύλων ὅχι μόνο στὰ 25 μὰ καὶ στὰ 20 χρόνια, γιατί τὸ ἐπάγγελμα εἶναι βαρὺ καὶ γιατί πρέπει ν' ἀνανεώνεται τὸ δασκαλικὸ προσωπικὸ. **Νὰ ἐπισιροῦται ἕνα ἀκόμα μέρος τῶν καταβολῶν γιὰ σύνταξη κατὰ τὴν ἀποχώρηση ὕστερ' ἀπὸ ὠρισμένη χρονικὴ ὑπηρεσία π.χ. 8 ἢ 10 χρόνων** νὰ δίνεται σύνταξη σὲς ἀπολυόμενες λόγω βλάβης τῆς υγείας των στὴν ὑπηρεσία ἢ γιὰ κατάργηση θέσης κλπ. διατάξεις, ποὺ ἔχουν ἤδη περιληφθῆ κατὰ τὸ πλεῖστον εὐτυχῶς, στὸ νομοσχέδιο περὶ τῶν συντάξεων, τῶν ὑπαλλήλων τὰ κατατεθει- μένο στὴ Βουλὴ καὶ ὅπου εὐτυχῶς ἐν ξεχωρίζονται πουθενὰ οἱ γυναῖκες. Θὰ προτείνομε μάλιστα σχετικὰ τὴ σύνταξη τῆς γυναίκας νὰ τὴν κληρονομή καὶ ὁ σύζυγος γιατί ἡ σύνταξη δὲν εἶναι ἐπιχορήγηση φι- λανθρωπικὴ, μὰ ὁ τόκος τῶν καταβολῶν τῶν δικαιούχων μὲ συμπλήρωση ἀπὸ τὸ Κρατικὸ ταμεῖο ἀντι- μισθοῦ ἀπέναντι τῆς προσφερόμενης ἐργασίας, συνεπῶς εἶναι δίκαιο καὶ ὁ σύζυγος ποὺ τόσες φορές εἶναι ἀνί- κανος νὰ ἐργασθῆ καὶ συντηρεῖται ἀπὸ τὴ γυναῖκα του νὰ ὠφελεῖται ἀπὸ τὴν ἐργασία τῆς συζύγου σ' ὅσο τουλάχιστο μέτρο καὶ ἡ ἴδια.

Αὐτὰ γιὰ τὴ σύνταξη. Ἄν τώρα μερικὲς δάσκαλοι νομίζουν πὼς εἶναι σκόπιμο νὰ ἐνισχύσουν τὴν τάση τῶν λίγων δασκαλισσῶν ποὺ παραγνώρισαν τὸ πραγματικὸ τους συμφέρον, εἴτε γιατί εἶναι παντρεμένης μὲ δασκάλες καὶ κυττάζουν τὸ ἀτομικὸ τους συμφέρον, εἴτε γιατί πιστεύουν πὼς τὶς θέσεις ποὺ θὰ ἀφήσουν οἱ γυναῖκες, θὰ τὶς πάρουν δάσκαλοι χωρὶς

θέση, είτε ακόμα γιατί θέλουν να τους ρίχνουν στάχτη στα μάτια για να μπορούν να τις υπονομεύουν εύκολότερα π.χ. με το 9ο άρθρο του νομοσχεδίου, **ως πιστέψουν δημιουργούντες ανταγωνισμό φύλων δεν αδικούν μονάχα τις γυναίκες, μα ολόκληρο τον κλάδο τους, μάλιστα σ' εποχή που χρειάζεται πειθαρχημένη και ενιαία οργάνωση.** Ελπίζουμε πως η Ομοσπονδία που διευθύνεται από φωτισμένους ηγέτες θα εισηγηθῆ στο Ύπουργείο να λείψῃ κάθε άδικία. Μια μικτή οργάνωση οφείλει να υπερασπίζεται έξισου τὰ συμφέροντα τῶν μελῶν της πού εἶναι καινά.